

ného zkoumání společenské smlouvy se stanoviska předpisu prvního oddělení první hlavy zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák.

Čís. 643.

Zahájen po rozumu § 29 j. n. jest spor podáním žaloby na soud, a zahájen jest po právu, podána-li žaloba na soud, jenž příslušným jest anebo dle zákonných předpisů považuje se s konečnou platností za příslušný.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1920, R I 711/20.)

Ve sporu cukrovaru proti bývalému jeho úředníku na oduznutí práva užívati v cukrovaru naturálního bytu, byla vznesena žalovaným námitka nepřislusnosti soudu, již Nejvyšší soud dne 2. března 1920 právoplatně zamítl. Dne 4. března 1920 ujednána byla nová kolektivní smlouva mezi ústředním spolkem československého průmyslu cukrovarnického a spolkem cukrovarnických úředníků, již stanoven pro spory mezi nimi rozhodčí soud. Soud první stolice k námitce žalovaného, opírající se o zmíněnou smlouvu, žalobu odmítl pro nepřípustnost pořadu práva. Rekursní soud námitku nepřípustnosti pořadu práva zamítl v podstatě z toho důvodu, že smlouva shora zmíněná mohla by býti směrodatnou toliko pro příslusnost soudu sporů příštích, nikoli však pro spory u soudu příslušného řádně již zahájené.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Možnost trvalých změn v okolnostech skutkových, soudní příslusnost k určité právní záležitosti zakládajících s jedné a nutnost, soudní příslusnost bezpečně najednou pro celé jednání určití, s druhé strany, vedly procesuální zákonodárství k tomu, že jednak vytčen určitý okamžik, dle kterého soudní příslusnost k té které právní záležitosti má býti posuzována, jednak vyslovena zásada, že jen okolnosti, v tento okamžik zde jsoucí, mají a mohou na zřetel býti brány. Tak bylo tomu již dle obecného procesu (*ubi coeptum est semel iudicium, ibi et finem accipere debet*), tak bylo tomu dle § 6 jur. normy ze dne 20. listopadu 1852, čís. 251 ř. z. a tak jest tomu i dle § 29 dosud platné jurisdikční normy. Dle posléz řečeného zákonného předpisu jest pro posouzení soudní příslusnosti k určité právní záležitosti rozhodnou doba, »kdy záležitost ona po právu u toho kterého soudu byla zahájena«. Slovo zahájena nelze zde bráti v technickém smyslu § 232 c. ř. s., neznamená tudíž doručení žaloby, nýbrž, jak poučují další slova § 29 jur. n., jenž mluví o »zavedení řízení«, jak vyplývá z § 54, odstavec první j. n. a jak vyplývá ze souvislosti historické s právem dosavadním, značí slovo »zahájení« v § 29 j. n. provedení každého výkonu, kterým se dotčená záležitost na soud dostala a se soudem tím trvale spojuje. Úkonem tím jest ve věcech sporných podání žaloby. Ovšem vyhledává se dále, by záležitost zahájena byla u soudu po právu. Vyžaduje tudíž dále, by žaloba formálně hodila se k soudnímu řízení a by druhově a místně patřila k příslusnosti dovolávaného soudu. Jest třeba, by skutečnosti, cpodstatňující příslusnost dovolávaného soudu, byly pravdivé

a příslušnost tu opodstatňovaly. Této uzpůsobivosti nabudou žalobní údaje buďsi tím, že žalovaný v otázce příslušnosti zachoval se nečinně a také soud neshledal po této stránce pochybností (§ 41, odstavec druhý, § 104, poslední odstavec j. n.), buďsi tím, že za bezdůvodnou uznána byla námitka nepřislušnosti, žalovaným zavčas opovězená. I v tomto i v onom případě jsou však pro posouzení příslušnosti směrodatnými pouze skutkové okolnosti, jak zde byly v době, kdy spor ve smyslu shora naznačených vývodů byl na soudě zahájen. Naproti tomu jest zcela lhostejno, kdy opovězena byla námitka nepřislušnosti, a jaký byl skutkový stav v době, kdy se tak stalo. Jest proto zcela nemístno, dovolával-li se žalovaný §§ 239 a 441 c. ř. s. Směsujef otázku, do kdy lze nepřislušnost namítati, s otázkou doby, jejíž skutkový stav jest pro příslušnost rozhodným. Všim právem použil tudíž rekursní soud na tento případ předpisu § 29 j. n.

Čís. 644.

Okolnost, že pohledávka nebyla přihlášena k soupisu neknihovních pohledávek, není na závalu, by nebylo v její prospěch povoleno prozatímní opatření.

Tím, že pohledávka nebyla přihlášena k soupisu neknihovních pohledávek, nepřestává býti pohledávkou věřitele, jenže jest závislou na výmince, že stát neuplatní svých práv z nepřihlášení.

(Rozh. ze dne 31. srpna 1920, R I 717/20.)

Navrhovatelka domáhala se v červnu 1920 prozatímního opatření pro svou pohledávku, již nepřihlásila v zákonné lhůtě k soupisu neknihovních pohledávek. Soud první stolice prozatímní opatření povolil, soud rekursní návrh zamítl z těchto důvodů: Podmínkou povolení prozatímního opatření jest, aby straně navrhuující příslušel nárok (§ 379 ex. ř.). Při tom ovšem přípustnost prozatímního opatření není vyloučena tím, že nárok strany navrhuující jest vázán doložením času, nebo jest podmíněn (§ 378, odstavec druhý ex. ř.), ale nárok strany navrhuující v čase podané žádosti musí již tu býti a býti osvědčen, ježto jistotou ve smyslu § 390 ex. ř. může se doplniti nedostatečné osvědčení tvrzeného nároku, ale nemůže nahraditi scházející osvědčení nároku. V tomto případě žadatelka svou pohledávku vůbec neosvědčila a proto toto scházející osvědčení nelze nahraditi ani jistotou. Náhled prvního soudce, že žadatelka osvědčila svou pohledávku exekučními tituly, je právně mylný. Žadatelka sama ve svém podání uvedla totiž, že svou pohledávku proti odpůrci nepřihlásila v zákonné lhůtě k soupisu. Následkem toho propadla pohledávka dle § 7 vládního nařízení ze dne 10. dubna 1919, čís. 185 sb. z. a n. a § 5 zákona ze dne 25. února 1919, čís. 84 sb. z. a n. ve prospěch státu a nesmí býti došavadní věřitelce vůbec plněna. Právní stav věci jest tedy dnes ten, že navrhovatelka dnešního dne nemá proti dlužníku pohledávky a že pohledávka jí patřivší náleží nyní státu. Proto nelze tvrditi, že navrhovatelka svou pohledávku dostatečně osvědčila, když je jisto, že jí v čase podaného návrhu proti odpůrci nepřislušela. Promine-li snad vyjimečně ministerstvo financí cestou milosti dodatečně navrhovatelce následky nepřihlášení pohledávky k soupisu, nabude teprve v budoucnosti tímto aktem milosti pohledávky té od státu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.